

BÁSNÍK A KRONIKÁŘ. Reflexe hispanoamerické skutečnosti
v prozaických textech Octavia Paze a Carlose Monsiváise
ABSTRAKT

Na základě analýzy vybraných textů z esejistické tvorby Octavia Paze a literárně-žurnalistických kronik Carlose Monsiváise se v této studii snažíme dokázat, že vztah mezi literárním a novinářským dílem obou autorů není vztahem opozice či absence souvislosti, jak byl kritikou často označován, nýbrž vztahem komplementárním, který usnadňuje vzájemné pochopení textů obou autorů a odkazuje na tradici kritického myšlení mexického liberalismu 19. století, k níž se Paz i Monsiváis hlásí. V první kapitole se zabýváme literárním ztvárněním přelomových událostí studentského hnutí roku 1968 v Mexiku v Pazově eseji *Kritika pyramidy* (*Crítica de la pirámide*, 1970) a v Monsiváisově sbírce kronik *Nezapomenutelné dny* (*Días de guardar*, 1970). Soustředíme se na metaforu a ironii jako modalitu historické imaginace obou tvůrců, na zdroje inspirující jejich obrazné vyjadřování (jednotící archetypální vidění světa či naopak fragmentarizující využití polyfonie) a v neposlední řadě na tón, jakým se obracejí k pomyslnému čtenáři svých textů. Teoretickou oporu k tomuto srovnání nacházíme především v pracích Haydena Whitea, Paula Ricoeura a M. M. Bachtina. Druhá kapitola na základě komentovaného čtení fragmentů Pazova *Lidumilného tyрана* (*El ogro filantrópico*, 1979) a dvou kronik z Monsiváisových *Nezapomenutelných dnů* rozšiřuje diskutované téma o problematiku žánru a způsob, jakým se pěstování eseje u Octavia Paze či kroniky u Carlose Monsiváise promítá do jejich literárního ztvárnění reality. Teoretický rámec pro tuto kapitolu hledáme u Theodora W. Adorna v otázkách eseje a u Lindy Egan a Beth E. Jörgensen v otázkách hispanoamerické literárně-žurnalistické kroniky. Třetí kapitola je věnována mexické národní kultuře a jejímu místu v Pazově a Monsiváisově tvorbě, konkrétně v *Labyrintu samoty* (*El laberinto de la soledad*, 1950) a ve vybraných textech Monsiváisovy kulturní žurnalistiky. Teoretický vhled do problematiky získáváme u Rolanda Barthese a Rogera Bartry.